

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τη θέσπιση προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών (σύμφωνα με το άρθρο 21 της οδηγίας-πλαίσίου για τη θαλάσσια στρατηγική 2008/56/ΕΚ)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις θάλασσες της Ευρώπης παρατηρείται μείωση του πληθυσμού πολλών θαλάσσιων ειδών, καθώς και απώλεια του φάσματος κατανομής και των οικοτόπων (ενδιατημάτων) λόγω του αντίκτυπου από τις πιέσεις που ασκεί ο άνθρωπος .

Τα Ηνωμένα Έθνη τις τελευταίες δύο δεκαετίες δεν έπαψαν να εκφράζουν την ανησυχία τους για την υγεία των ωκεανών και της θαλάσσιας βιοποικιλότητας . Υπογράφοντας τη συμφωνία για τη βιοποικιλότητα, η ΕΕ ανέλαβε τη δέσμευση να διασφαλίσει τη διατήρηση του 10% των παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών της. Ο στόχος αυτός αποτυπώνεται και στον στόχο 14 της βιώσιμης ανάπτυξης που έγκειται στη διατήρηση και στη βιώσιμη χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων για σκοπούς βιώσιμης ανάπτυξης .

Το 2011 η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε τη στρατηγική της για τη βιοποικιλότητα με σκοπό τη γενικότερη ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της επιδείνωσης των οικοσυστημικών υπηρεσιών στο έδαφός της έως το 2020. Η οδηγία για τους οικοτόπους προβλέπει την καθιέρωση ειδικών περιοχών διατήρησης, συμπεριλαμβανομένων των παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Επιπλέον, η ευρωπαϊκή οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική (ΟΠΘΣ) εστιάζει ειδικά στην προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

Σύμφωνα με την ΟΠΘΣ τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν προγράμματα μέτρων ώστε, έως το 2020, η κατάσταση του περιβάλλοντος στα θαλάσσια ύδατά τους να είναι καλή . Τα προγράμματα μέτρων πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα προστασίας που συμβάλλουν στην επίτευξη συνεκτικών και αντιπροσωπευτικών δικτύων ΠΘΠ . Οι προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές αποτελούν ένα μέτρο που χρησιμοποιείται σε όλες τις θάλασσες της Ευρώπης για την προστασία ευαίσθητων ειδών και οικοτόπων. Ειδικότερα πρόκειται για:

- γεωγραφικά οριοθετημένες θαλάσσιες περιοχές_
- των οποίων ο πρωταρχικός και σαφώς δεδηλωμένος στόχος είναι η διατήρηση της φύσης_
- και οι οποίες υπόκεινται σε ρύθμιση και διαχείριση διαμέσου νομικών ή άλλων αποτελεσματικών μέσων για την επίτευξη αυτού του στόχου .

Η καλή διαχείριση των ευρωπαϊκών θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών έχει, αποδεδειγμένα, θετικές οικολογικές συνέπειες. Στα θαλάσσια καταφύγια με υψηλό βαθμό προστασίας αυξήθηκε η πυκνότητα των ειδών κατά 116 %, κατά μέσο όρο, η βιομάζα φυτών και ζώων κατά 238 %, κατά μέσο όρο, το μέγεθος του σώματος των ζώων κατά 13 % και η αφθονία ειδών κατά 19 % .

Οι προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές που υπόκεινται σε αποτελεσματική διαχείριση συμβάλλουν στη διατήρηση υγιών και βιώσιμων θαλασσών

και ωκεανών και κατά τον τρόπο αυτό συμπληρώνουν τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι θάλασσες και οι ωκεανοί. Επομένως, οι προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές δεν συνδέονται μόνο με τη διατήρηση της φύσης, αλλά δημιουργούν οικονομικά οφέλη για την κοινωνία και για τον λόγο αυτό αποτελούν τα πράσινα θεμέλια στα οποία στηρίζεται η γαλάζια οικονομία. Για παράδειγμα, σύμφωνα με εκτιμήσεις που έγιναν το 2011, τα συνολικά οφέλη που προκύπτουν από το θαλάσσιο δίκτυο Natura 2000 ανέρχονται περίπου σε 1,5 δισ. ευρώ ετησίως. Τα οφέλη αυτά ενδέχεται να ανέλθουν σε 3,2 δισ. ευρώ, εάν διπλασιαστεί η κάλυψη του θαλάσσιου δικτύου Natura 2000 .

Οι ΠΘΠ αποφέρουν κοινωνικοοικονομικά οφέλη με διάφορους τρόπους. Οι ΠΘΠ μπορούν, μέσω της αύξησης της βιομάζας των ειδών, να συμβάλουν στην αποκατάσταση των αποθεμάτων ιχθύων . Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία οι θετικές συνέπειες των ΠΘΠ επεκτείνονται στις γειτονικές περιοχές αλίευσης. Για παράδειγμα, η δημιουργία του θαλάσσιου καταφύγιου των νήσων Columbretes στην Ισπανία οδήγησε σε αύξηση των αλιευμάτων στις περιβάλλουσες περιοχές αλίευσης κατά περίπου 10 % ετησίως .

Καθαρά ύδατα, υγιείς οικοτόποι και πλούσια θαλάσσια βιοποικιλότητα αποτελούν επίσης ένα από τα θεμέλια του παράκτιου και θαλάσσιου τουρισμού. Οι ΠΘΠ μπορούν να αποτελέσουν σημαντικούς πόλους έλξης τουριστών για την τόνωση της παράκτιας και θαλάσσιας οικονομίας . Ο τουρισμός στη λεκάνη του θαλάσσιου πάρκου του μεγάλου κοραλλιογενούς υφάλου/φράγματος (Great Barrier Reef) και στην περιοχή παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς στην Αυστραλία, το 2012, απέδωσε περίπου 6,4 δισ. δολάρια σε άμεσες δαπάνες, προστιθέμενη αξία ύψους 5,2 δισ. δολαρίων και ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης άνω των 64.000.

Τέλος, με τη βελτίωση της υγείας του θαλάσσιου

περιβάλλοντος, οι ΠΘΠ μπορούν να ενισχύσουν άλλες θαλάσσιες υπηρεσίες του οικοσυστήματος, όπως αφομοίωση αποβλήτων, προστασία των ακτών και διαχείριση πλημμυρών . Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ο χαρακτηρισμός ενός βρετανικού δικτύου ΠΘΠ απέδωσε σε νομισματική αξία 8,2 δισ. στερλίνες για το φυσικό αέριο και τη ρύθμιση του κλίματος και 1,3 δισ. στερλίνες για την ανακύκλωση θρεπτικών στοιχείων .

Στην παρούσα έκθεση συνεκτιμάται η πρόοδος που σημείωσαν τα κράτη μέλη όσον αφορά τον καθορισμό προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών έως τα τέλη του 2012, σύμφωνα με το άρθρο 21 της οδηγίας-πλακίσου για τη θαλάσσια στρατηγική. Η έκθεση, έχοντας ως βάση το έργο που έχει επιτελέσει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) σχετικά με την αξιολόγηση του δικτύου των ευρωπαϊκών ΠΘΠ, εξετάζει την πρόοδο που σημείωσαν τα κράτη μέλη όσον αφορά τη θέσπιση ΠΘΠ (ενότητα 2) πριν προβεί στην εξέταση της συνοχής και της αντιπροσωπευτικότητας των δικτύων ΠΘΠ, όπως ορίζει το άρθρο 13 παράγραφος 4 (ενότητα 3). Στην τελευταία ενότητα παρουσιάζονται οι εργασίες που απομένουν να γίνουν. Στην έκθεση επισυνάπτονται δύο τεχνικά παραρτήματα που επεξηγούν τους όρους που χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση, παρέχουν το ευρωπαϊκό και διεθνές νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η θέσπιση ΠΘΠ και περιέχουν πίνακες που απεικονίζουν τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση.

2. Αξιολόγηση της προόδου

Το 2015, ο ΕΟΠ θα δημοσιεύσει έκθεση για τις ευρωπαϊκές ΠΘΠ . Σύμφωνα με αυτή την αξιολόγηση η Ευρώπη, από την έναρξη ισχύος της σύμβασης για τη βιοποικιλότητα το 1993, έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για τον καθορισμό ΠΘΠ και για τη δημιουργία δικτύων ΠΘΠ . Στα τέλη του 2012, το 5,9 % των ευρωπαϊκών θαλασσών είχαν χαρακτηρι-

στεί ως ΠΘΠ, αλλά υπάρχουν μεγάλες περιφερειακές διαφορές σε όλη την Ευρώπη όσον αφορά την κάλυψη των ΠΘΠ. Σε τρεις από τις δέκα θαλάσσιες υποπεριφέρειες η κάλυψη των ΠΘΠ ήταν μεγαλύτερη από 10 %, ενώ το ποσοστό των ΠΘΠ παρέμεινε κάτω από 2 % σε δύο περιφερειακές θάλασσες το 2012 (πίνακας 1). Εκτός από τις περιφερειακές διαφορές, παρατηρήθηκαν μεγάλες διαφορές στην κάλυψη των ΠΘΠ στα παράκτια και υπεράκτια ύδατα (πίνακας 2). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κάλυψη των ΠΘΠ αυξήθηκε περισσότερο από το 2012 και μετά, επειδή τότε ορισμένα κράτη μέλη χαρακτήρισαν μεγάλο αριθμό ΠΘΠ.

Η έκθεση διακρίνει τρία είδη ΠΘΠ στην Ευρώπη: τις θαλάσσιες περιοχές του Natura 2000, τις προστατευόμενες περιοχές που έχουν καθοριστεί στο πλαίσιο συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες, και τις επιμέρους εθνικές προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα τρία είδη των ΠΘΠ ενδέχεται να αλληλεπικαλύπτονται (δηλαδή, ένας δεδομένος τόπος ή μέρος αυτού μπορεί να έχει καθοριστεί βάσει περισσότερων του ενός συστημάτων), να ακολουθούν διαφορετικές διαδικασίες καθορισμού και να υπόκεινται σε διαφορετικές νομικές απαιτήσεις.

2.1 Θαλάσσιοι τόποι Natura 2000

Το θαλάσσιο δίκτυο Natura 2000 θεωρείται εξαιρετικά επιτυχημένο αφού καλύπτει από μόνο του τη μεγαλύτερη επιφάνεια ευρωπαϊκών ΠΘΠ. Στο τέλος του 2012 κάλυπτε επιφάνεια μεγαλύτερη από 228 000 α², που ισοδυναμεί με πάνω από το 4 % των ευρωπαϊκών θαλασσών. Η κάλυψη του δικτύου Natura 2000 ποικίλλει μεταξύ θαλάσσιων περιοχών. Στην ευρύτερη Βόρεια Θάλασσα και στη Βαλτική θάλασσα, οι θαλάσσιοι τόποι Natura 2000 καλύπτουν περίπου το 18 % και το 12 % των υδάτων αντίστοιχα. Σε άλλες περιοχές, όπως η Αδριατική θάλασσα, το Ιόνιο πέλαγος και η Μικρονησία, η

κάλυψη του Natura 2000 είναι κατώτερη του 2 % (πίνακας 3).

Παρομοίως, η κάλυψη του δικτύου Natura 2000 είναι πολύ υψηλότερη στις παράκτιες περιοχές. Οι τόποι του δικτύου Natura 2000 καλύπτουν το 33,3 % των εγγύς παράκτιων υδάτων, το 11,3 % των παράκτιων υδάτων και μόνον το 1,7 % των υπεράκτιων υδάτων. Σημαντικά υπεράκτια χαρακτηριστικά του θαλάσσιου περιβάλλοντος δεν καλύπτονται ακόμη από τους τόπους του Natura 2000. Ταυτόχρονα, οι τόποι του δικτύου Natura 2000 που υποστηρίζονται από την οδηγία για τους οικοτύπους προβλέπουν ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο για την προστασία των τόπων και τη βιώσιμη διαχείριση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, και τα παράκτια κράτη μέλη ενέτειναν τις προσπάθειές τους για να καλύψουν τις υπάρχουσες ελλείψεις.

2.2 Δίκτυα ΠΘΠ που θεσπίστηκαν βάσει συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες.

Τα δίκτυα ΠΘΠ που θεσπίστηκαν βάσει συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες αλληλεπικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό με τους τόπους Natura 2000 και τους εθνικούς τόπους ΠΘΠ. Οι συμβάσεις για τις περιφερειακές θάλασσες, ωστόσο, προσφέρουν στα κράτη μέλη μία σημαντική πλατφόρμα συνεργασίας προκειμένου να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν μία προσέγγιση οικοσυστημικού χαρακτήρα για τον καθορισμό και τη διαχείριση των ΠΘΠ. Το γεγονός αυτό καθιστά τις συμβάσεις για τις περιφερειακές θάλασσες έναν από τους βασικούς μοχλούς για την επέκταση του ευρωπαϊκού δικτύου ΠΘΠ.

Η περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας ήταν η πρώτη περιφερειακή θάλασσα στην Ευρώπη όπου η κάλυψη υπερέβη το 10%. Όταν η HELCOM αξιολόγησε το δίκτυο της ΠΘΠ το 2010, η κάλυψη ανερχόταν σε 10,3%. Το 2012, το δίκτυο ΠΘΠ στη Βαλτική Θάλασσα κάλυπτε το 12,4% της περιοχής αξιολόγησης.

Σημαντική πρόοδος παρατηρείται επίσης σε ορισμένες ζώνες του Βορειοανατολικού Ατλαντικού Ωκεανού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ευρύτερη περιοχή της Βόρειας Θάλασσας της οποίας η κάλυψη ΠΘΠ είναι η υψηλότερη στην Ευρώπη (περίπου 18 %). Το 2012 οι ΠΘΠ κάλυπταν κατά μέσο όρο το 3,2 % της περιοχής αξιολόγησης του Βορειοανατολικού Ατλαντικού .

Το 2012 η κάλυψη ΠΘΠ ανερχόταν κατά μέσο όρο σε 9,7 % εντός της περιοχής αξιολόγησης του ΕΟΠ στη Μεσόγειο Θάλασσα. Ο ΕΟΠ δεν ήταν σε θέση να αξιολογήσει την κάλυψη των ΠΘΠ στη Μαύρη Θάλασσα λόγω έλλειψης διαθέσιμων στοιχείων (πίνακας 4).

2.3 Εθνικές ΠΘΠ

Τα κράτη μέλη έχουν επίσης χαρακτηρίσει προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές για την προστασία χαρακτηριστικών που παρουσιάζουν εθνικό ενδιαφέρον. Οι τόποι αυτοί μπορούν να ενταχθούν στο δίκτυο Natura 2000, στα δίκτυα ΠΘΠ βάσει συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες, ή να παραμείνουν εκτός δικτύων. Ο βαθμός σύγκλισης μεταξύ δικτύων ΠΘΠ που έχουν χαρακτηριστεί βάσει διαφορετικών καθεστώτων ποικίλλει από κράτος μέλος σε κράτος μέλος, ενώ ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 68,2 % σε όλη την Ευρώπη όσον αφορά τους εθνικούς τόπους και τους τόπους των συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες [δηλαδή περισσότερο από τα δύο τρίτα της συνολικής επιφάνειας που καλύπτεται από εθνικές και περιφερειακές προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές έχουν χαρακτηριστεί βάσει των δύο καθεστώτων], και σε 54,5 % στην περίπτωση εθνικών τόπων και ΠΘΠ του Natura 2000 . Δεν έγινε δυνατόν να αποδειχθεί ότι η ύπαρξη πολλαπλών χαρακτηρισμών βελτιώνει τα επίπεδα προστασίας των τόπων ΠΘΠ.

3. Συνεκτικά και αντιπροσωπευτικά δίκτυα προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών

Επί του παρόντος, δεν υπάρχει σε επίπεδο ΕΕ μέθοδος αξιολόγησης της συνοχής και της αντιπροσωπευτικότητας των ευρωπαϊκών δικτύων ΠΘΠ. Οι συμβάσεις για τις περιφερειακές θάλασσες, ωστόσο, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό κριτηρίων αξιολόγησης της συνοχής του δικτύου ΠΘΠ. Οι OSPAR, HELCOM και το Κέντρο Περιφερειακής Δραστηριότητας για ειδικά προστατευόμενες περιοχές (RAC/SPA), το οποίο θεσπίστηκε στο πλαίσιο της σύμβασης της Βαρκελώνης μαζί με την MedPAN στη Μεσόγειο, αξιολόγησαν όλες ανεξαιρέτως τη συνοχή του δικτύου ΠΘΠ.

Η OSPAR καθορίζει την οικολογική συνοχή των δικτύων ΠΘΠ με βάση έξι κριτήρια: τα χαρακτηριστικά, την αντιπροσωπευτικότητα, την αναπαραγωγή των χαρακτηριστικών, τη διασύνδεση, την ανθεκτικότητα και την επάρκεια/βιωσιμότητά τους . Η πρώτη αξιολόγηση της OSPAR για το δίκτυο ΠΘΠ πραγματοποιήθηκε το 2010 και κατέδειξε ότι το δίκτυο δεν μπορεί να θεωρηθεί οικολογικά συνεκτικό με βάση τη χωροταξική κατανομή των ΠΘΠ. Το 2012, η OSPAR επιχείρησε να αξιολογήσει και πάλι την οικολογική συνοχή του δικτύου, αλλά δεν μπόρεσε να καταλήξει σε ολοκληρωμένα συμπεράσματα λόγω της έλλειψης σχετικών πληροφοριών για την κατανομή των ειδών και των οικοτόπων. Το 2012, κατέστη δυνατό να γίνουν μόνο πρόχειρες αξιολογήσεις της χωροταξικής ρύθμισης των ΠΘΠ από τις οποίες προέκυψε ότι το δίκτυο ΠΘΠ της OSPAR μάλλον δεν ήταν οικολογικά συνεκτικό. Ωστόσο, το δίκτυο έδειξε τα πρώτα σημάδια συνοχής σε ορισμένες υποπεριφέρειες, π.χ. στην ευρύτερη Βόρεια Θάλασσα, και σε κάποιο βαθμό και στην Κελτική Θάλασσα .

Η HELCOM προσδιόρισε τέσσερα κριτήρια για την οικολογική συνοχή: την επάρκεια, την αντιπροσω-

πευτικότητα, την αναπαραγωγή των χαρακτηριστικών και τη συνδεσιμότητα. Παρά το γεγονός ότι αυξήθηκε ο αριθμός των ΠΘΠ που είχαν οριστεί στο έδαφός της, το 2010 η HELCOM κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το δίκτυο ΠΘΠ στη Βαλτική Θάλασσα δεν είχε ακόμη επιτύχει οικολογική συνοχή.

Η MedPAN-RAC/SPA αξιολόγησε τη συνοχή του δικτύου ΠΘΠ στη Μεσόγειο με βάση δύο κριτήρια: αντιπροσωπευτικότητα και συνδεσιμότητα το 2012. Το συμπέρασμα της αξιολόγησης αυτής είναι ότι το μεσογειακό δίκτυο ΠΘΠ δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε συνεκτικό ούτε αντιπροσωπευτικό. Η Δυτική Μεσόγειος θεωρήθηκε η καλύτερα συνδεδεμένη περιοχή της Μεσογείου.

Το 2014, ως μια πρώτη προσπάθεια για την ανάπτυξη μιας κοινής σειράς κριτηρίων και μεθοδολογίας για την αξιολόγηση της συνοχής και της αντιπροσωπευτικότητας του ευρωπαϊκού δικτύου ΠΘΠ, εξωτερικοί σύμβουλοι εκπόνησαν μελέτη για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το δίκτυο ΠΘΠ σε μια περιοχή δοκιμής στη Βαλτική Θάλασσα δεν ήταν συνεκτικό. Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις προσπάθειές της για να βελτιώσει περαιτέρω τη μεθοδολογία αξιολόγησης του δικτύου ΠΘΠ σε όλη την ΕΕ.

4. Συμπεράσματα και προοπτικές

Οι προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές συνιστούν ουσιώδη εργαλεία χωροταξικής διαχείρισης για τη διατήρηση της φύσης. Μπορούν να λειτουργήσουν ως καταφύγια για την απειλούμενη βιοποικιλότητα των θαλασσών και των ωκεανών μας. Τα αποτελεσματικά δίκτυα ΠΘΠ προσπορίζονται σημαντικά οφέλη για την κοινωνία καθώς ενισχύουν την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων. Αυτά τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη περιλαμβάνουν τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την παροχή τροφής, ή τη ρύθμιση του κλίματος. Ως εκ τούτου, οι ΠΘΠ αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα σύγκλισης μετα-

ξύ της γαλάζιας και της πράσινης οικονομίας.

Μετά την έναρξη ισχύος της σύμβασης για τη βιοποικιλότητα το 1993, το ευρωπαϊκό δίκτυο ΠΘΠ επεκτάθηκε με αποτέλεσμα το 2012 να καλύπτει σχεδόν το 6 % των ευρωπαϊκών θαλασσών. Η παρούσα έκθεση καταδεικνύει την τεράστια πρόοδο που έχει συντελεστεί όσον αφορά τον καθορισμό ΠΘΠ στην Ευρώπη. Από το 2012 ακόμη περισσότεροι τόποι χαρακτηρίστηκαν ως ΠΘΠ. Οι προσπάθειες δεν σταματούν εδώ – θα συνεχιστούν μέχρις ότου εξασφαλιστεί ότι τουλάχιστον το 10 % των ευρωπαϊκών θαλασσών προστατεύονται μέσω συνεκτικών δικτύων ΠΘΠ.

Οι στόχοι της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα έως το 2020 εφαρμόζονται όλο και περισσότερο μέσω του πλαισίου πολιτικής της ΕΕ, το οποίο παρέχει μια εξαιρετική ευκαιρία για τον καθορισμό ΠΘΠ και την ολοκληρωμένη διαχείρισή τους. Η οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική, οι οδηγίες για τους οικοτόπους και τα πτηνά, η οδηγία για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και η μεταρρύθμιση της κοινής αλιευτικής πολιτικής περιέχουν διατάξεις που μπορούν να συμβάλουν στην επέκταση του ευρωπαϊκού δικτύου ΠΘΠ κατά τα προσεχή έτη.

Για να αξιοποιηθούν πλήρως το δυναμικό τους, οι ΠΘΠ πρέπει να συμπεριλάβουν μέτρα διαχείρισης και πρέπει να διασφαλίζεται η αποτελεσματική παρακολούθηση και επιβολή της νομοθεσίας. Τα μέτρα διαχείρισης μπορούν να περιλαμβάνουν σχέδια διαχείρισης των ΠΘΠ και μέτρα για την προστασία του χώρου στις γειτονικές περιοχές ως συμπληρωματικό εργαλείο για την επέκταση των θετικών συνεπειών των ΠΘΠ. Οι ΠΘΠ πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων που υποστηρίζουν την προσέγγιση της πράσινης και γαλάζιας υποδομής, ώστε να εξασφαλιστεί και να βελτιωθεί η παροχή πολλαπλών οικοσυστημικών υπηρεσιών από την ίδια

περιοχή. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση είναι επίσης απαραίτητη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα μειώνονται οι πιέσεις σε ολόκληρη τη θάλασσα και, ως εκ τούτου, θα ενισχύεται η ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει τις εθνικές και διεθνείς προσπάθειες σε σχέση με τον καθορισμό προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών και την αποτελεσματική διαχείρισή τους καθώς και την εφαρμογή άλλων μέτρων προστασίας του χώρου για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα. Ειδικότερα, η Επιτροπή :

- θα υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην αποτελεσματική και ολοκληρωμένη εφαρμογή της νομοθεσίας μέσω της ενίσχυσης της επικοινωνίας ή της καθοδήγησης, π.χ. σε σχέση με το άρθρο 11 της κοινής αλιευτικής πολιτικής·
- θα προωθήσει μια κοινή αντίληψη του άρθρου 13 παράγραφος 4 της οδηγίας-πλαisiού για τη θαλάσσια στρατηγική·
- θα αναπτύξει περαιτέρω μια ευρωπαϊκή μεθοδολογία για την αξιολόγηση της συνοχής και της αντιπροσωπευτικότητας του δικτύου ΠΘΠ·
- θα υποστηρίξει τα κράτη μέλη, μέσω των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μηχανισμών της ΕΕ, ιδίως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) και το πρόγραμμα LIFE ή μέσω των εν εξελίξει διαδικασιών, όπως η βιογεωγραφική διαδικασία Natura 2000, για την αύξηση των χαρακτηρισμών ως ΠΘΠ ειδικά στην ανοικτή θάλασσα και την άσκηση αποτελεσματικής διαχείρισης των ΠΘΠ·
- θα προωθεί χωρίς αποκλεισμούς δομές διακυβέρνησης των ΠΘΠ που θα επιτρέπουν την ευρύτερη δυνατή συμμετοχή των ενδιαφερομένων (π.χ. των τοπικών αρχών, των τοπικών κοινοτήτων, των οικονομικών παραγόντων κ.λπ.) στη διαχείριση των ΠΘΠ·

- θα εξακολουθήσει, εφόσον είναι αναγκαίο, τις εργασίες για τους μηχανισμούς στήριξης σε επίπεδο ΕΕ με σκοπό την αποτελεσματική επιβολή και τον έλεγχο των μέτρων διαχείρισης των ΠΘΠ·

- θα προωθεί την έρευνα σε ευρωπαϊκό επίπεδο και θα υποστηρίξει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να καλύψουν τις υπάρχουσες ελλείψεις δεδομένων που εμποδίζουν την αποτελεσματική διαχείριση και αξιολόγηση των ΠΘΠ·

- θα συνεισφέρει στον προσδιορισμό της οικονομικής ωφέλειας από τις ΠΘΠ μέσω της εκπόνησης μελετών και της συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΟΣΑ_

- θα διασφαλίσει την εκπροσώπηση της ΕΕ κατά τις διαπραγματεύσεις για μια εκτελεστική συμφωνία της UNCLOS για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της βιοποικιλότητας σε περιοχές πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας, ώστε να καταστούν τα άρθρα 192 και 194 παράγραφος 5 της UNCLOS πιο λειτουργικά στους τομείς αυτούς.

Η Επιτροπή θα προετοιμάσει την επόμενη έκθεση προόδου σχετικά με τον χαρακτηρισμό ως προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών στο πλαίσιο της εφαρμογής της ΟΠΘΣ, δηλαδή θα εκπονήσει έκθεση σχετικά με τα προγράμματα μέτρων που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη. Η παρούσα έκθεση θα αποτελέσει τη βάση για την αξιολόγηση αυτή. Το 2019, όταν η Επιτροπή αξιολογήσει τον πρώτο κύκλο της εφαρμογής της οδηγίας-πλαisiού για τη θαλάσσια στρατηγική, θα αξιολογηθεί και η πρόοδος όσον αφορά τη δημιουργία ΠΘΠ στην Ευρώπη. Με μια στοχευμένη προσπάθεια σε όλα τα επίπεδα, θα πρέπει να γίνει δυνατή η επίτευξη των στόχων που προβλέπουν το ενωσιακό και διεθνές δίκαιο και οι πολιτικές και να αυξηθεί η κάλυψη ΠΘΠ πάνω από το 10 % στην Ευρώπη έως το 2020.